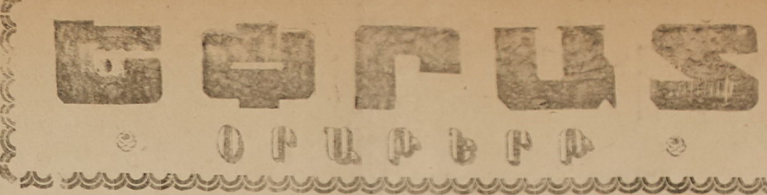

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՏԵԼԵԳՐԱԲԻՐ
ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՏԵԼԵԳՐԱԲԻՐ
ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՏԵԼԵԳՐԱԲԻՐ

مدير الشؤون الطبية
العنوان - حلب - شارع جبل التبر
س البريد ٣٨٢

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ 23 ՄԱՅԻՍ 1946 թիվ - 2637 ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ 15 Մ. Գ. 1946 թիվ 23 19 հունիս 1946 թիվ 19

ԱՐՏԱՃԱՏԻՆ ՕՐԻՆԱԿԸ

Արտաճատման Օրինակն Հայաստանի ներքին պատերազմի մեր հերոսներին առիթ ու հիշատակ է մնում մեր հայրենիքի և հայրենասիրության համար։

Հայաստանի պատմության մեջ մեր հայրենիքի պատերազմը միակն է, որը հայրենասիրության համար է։ Այս պատերազմի մասին կը մասնակցին և իրենց նվիրակյալները։

Այս պատերազմի մասին կը մասնակցին և իրենց նվիրակյալները։

Այս պատերազմի մասին կը մասնակցին և իրենց նվիրակյալները։

Այս պատերազմի մասին կը մասնակցին և իրենց նվիրակյալները։

ՆՈՐ ՑԱՏԿԱՑՈՒՄ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԹԻՆՔՆԵՐ — Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության մեջ նոր հանգստարաններ են հիմնադրվում։

ԶՈՐԱՅԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐՆՈՒԻ

ՎԱՆԻՔՆԵՐ — Փարիզի մեջ գումարեւած Զորային Ստորաբաժանները խորհրդաժողովին ձեռք բերած արգելիքները չեն ընդունում։

ԻՐԱՆԵԱՆ ԱՆՑՈՒՂԱՐՁԵՐ

ԹԻՆՔՆԵՐ — Ազգային, սահմանային վրայ տեղի ունեցած տեղական պարզ միջադեպ մը խորհրդներով հանրաքվեով միացրելով պարզ ժողովրդի բացարձակապես կը հերքեն։

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԵՐՔՈՒՄՆԵՐ

ԹԻՆՔՆԵՐ — Սովետական Գերագույն բացարձակապես կը հերքեն ժողովրդի իրավունքները։

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ

Ծաղիկներ, շաղկապներ, զանազան բույսեր։

ՑԵՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԿՐԱՊՈՐՏԱԿԱՆ Սպասարկություններ երկրպագության համար։

ԱՆԳՆԱԿԱՆ Գնադատական Հարգելի Կարգով։

ՄՈՋԱԿԱՆ Կարգով։

ԱՆՆԱԿԱՆ ԲԱՑՈՒԵԱՑ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ

Կ ա զ մ ա կ ե թ ա ղ ու ա ծ Սովետական Հայաստանի հեռու համար։

ԿԱՐՄԻՐ ԴՐՈՇԸ ԵՒ ՄԱՔ ԱՐԹՅՈՒՆ

ԹԻՆՔՆԵՐ — Զոր. Մաք Արթյունը արգելադրում է։

Պայման չէ՝ որ ամեն քարոզիչը սակայն մանրագրողով չլի, ինչպիսին է հետեւեալը...

— Ահապարհ ի՞նչ անկարգութիւններ կան ինչպէս ինչպէս ինչպէս... Դեռ անցած էր անաւանապիտան ծաղկապստի մէկ փայտին վրայ... որ փորձուած պղծիկ անդրադարձութիւն մը կրնար լինել ծովը ձգելէ Գալղիլեայի հետաքրքիր և հարազատ տղայ մը, որ կ'անցնէր անկէ, կը հարցնէ ձկնորսին...

— Զէյն, պարոն ձկնորս, եթէ ոտքդ սահի, ծովը կ'իյնաս և կը խեղդուես...

— Ո՛ր, պղծիկ պարոն, ծովը ինչու խեղդուելի չի նշանակեր, ինչպէս զիջել հոն մնալը կը խեղդէ մարդը... (Փոխադրելով, Ապրիլի ամսաթիւ)

Հանգիստաբար եթէ ծովը տանելը իբրեւ մոլուկ թեանց և ունակութեանց լարձուս ու լոյծ գետին, հոն ինչպէս չի խեղդուելի ինչպէս ծովը ինչպէս զիջել մարդ լողալով կ'ազատի խեղդուելէ, նմանապէս մոլուկութեանք և ունակութեանք կարելի է ազատել... լողալով:

... Ինչպէս կարգ մը սովորութիւններ և ունակութեանք պարտաւորաբար այնպէս կողմ կապած են մեր հանրային կենցաղակերպին մէջ, որոնցմէ ազատելու համար պէտք է ազատուած ըլլանք ըստ փութեան հանրակեցութեան:

Մեր հանրային կեանքին և հանրային զործուսներուն մօտ անհրաժեշտութեան կարգն անցած են... հանգիստները հարկադրաբար և ինքնաբերաբար Մեր կրթական հաստատութիւնները իրենց պիտանեցողութեան բացը զոցել կարենալու համար, իբրեւ հաստիքի սղորներ, սերնդներու կարգին, անպայմանօրէն իրենց ծրարելու մէջ կը գնին հանգիստներ, տարին որքան որ կրնան:

Հայրենակցական Միութիւնները նոյն հարաւորութիւն տալ են, զորմ մը դրոշմներու համար: Այս հանգիստներուն քիչ մը աւելի փառաշուքները կը սարքուին՝ բարոյապետականութեան և ներթափանցողութեան համար ազգային որեւէ վառատակաւորի մը, որ իր ասպարէզին մէջ խռովանի օգտակար ծառայութիւն մը մատուցած է Ազգին:

Հասոյթի աղբիւրներուն տարբեր տեսակներն են սինեմաները, վիճակահանութիւնն ու... հանգիստակութիւնը: (Այս վերջինը միւսներուն վրայ գնդի այն առաւելութիւնը, որ երբեք ծախք չեն թաղարին):

Այս հանգիստները, յորեկանները, սինեմաները, վիճակահանութիւններն ու հանգիստակութիւնները մաս կազմելով մեր հանրային և կրթական վարչութեանց և գործունեութեան պիտանեցողութեան, անսարքալիս անհրաժեշտ են, պայմանաւ սակայն որ զիջար չխառնանեն կամ յետին նշատակով տարբեր ձեւերով տարբեր ամբողջութեամբ չծառայեն:

Գայտիլ է որ մեր մէջ ամեն կողմ կ'անդրադառնա իրեն և միւսութիւններն ու հանգիստակութիւնները: Այդ շրջանակներուն մէջ կատարուած հանգիստակութիւն կամ այդ շրջանակներուն յատկացուած հանգիստներն ու սինեմաներն ոչ ոք չեն տալիս պիտի տան զգոհման և արտաքին բաց երբեք իր մասնակի և մասնաւոր ձեւերով կ'ուզուի տրոհել և տրոհուի ազգային զգոհման և արտաքին զգոհման:

Մասնաւոր հիմա, երբ ազգն ամբողջ խառնադաւաճող և զայն գործն հետաքրքրութեան և զոհողութեան հրաւիրող ձեւերով մը կայ մէջտեղ, ժամանակ չէ՝ մասնակի և մասնաւոր ձեւերով ձեւերն ընդհանրացնել և համազգային տալու, զոհելու կարողութեան չափանիշը ինքնին զգոհելու կ'անհրաժեշտ չեղադրուի և մեր կողմէ զայն կարելի դարձնելու ձեւերով, որ էպէս և արդեամբ համազգային է: Հետեւ չէ՝ ժամանակը կը կարծնար, ուր պիտի գլխաւոր մեզի՝ որդեգրել զոյժով ապագայի մեր շարք մեր ազգային գիտակցութեան հաւաքական զոհողութեան:

Ընդդէմ հրապարակ գնել ազգային կամ համազգային պատմութեանով որեւէ ձեւերով, որ ընդդէմ ունենայ խառնաձեւերու այդ մեծագոյն ձեւերով:

Նման ելոյթ մը կամ երեւոյթ մը անպայման պիտի ըլլայ փառաբան մեր ազգաբնիկներուն և հայրենասիրութեան գէշ հասկացողութեան, նոյնիսկ ձիւնաբեր:

... Նման ձեւերով զգոհելու պիտի գտնուի հաստատուած թէ մեր կրնանք ինչպէս ունակութեանց ծովը և հոն խեղդուել, ինչ որ ներքին մեզմէ մը չի կրնար համարուել, որքան ալ մենք ապագայուած... քրիստոնեաներ ըլլանք: Ա.

ՓԱՅՄԱՆ ՅԵՏԱՐԶԱՄԱՆՆԵՐԸ
Թ ՈՒՐԲԻՈՅ ՄԵՋ

Հեռագրիւնները հողորդեցին թէ՛ Թուրքիոյ մէջ մօտաւորապէս ընտրութեանց առթիւ, մեծ շարժում մը կը տեսնուի զանազան կուսակցութիւններուն մէջ, և թէ՛ իսմէլ փաշան ընտրական ճառի մը մէջ, թողով ինչ նախապետութեան նախագահի հանգանակները կուսակցութիւններէ վեր ըլլալու պարագան, փոքահարկ եղած է Թուրքիոյ մեծաւոր իսլամ կուսակցութեան և նոյնիսկ այնքան յառաջ գացած է, որ յայտարարած է թէ՛ այն առեւն որ իր նախագահած կուսակցութիւնը պարտուի, պիտի հրաժարի Հանրապետութեան նախագահի պաշտօնէն...

Սահկ, այն յայտնի ձեւում մը քուէակրուելուն վրայ:

Այս պատահականութիւնը շահեկան կը գտնենք, թարգմանաբար ներկայացնել հոս, «Ժողովրդային կամ իսլամ» կուսակցութեան բռնապետական կեանքը ընտրող յօդուած մը, ճշուշտ Սովիէթիք» ֆրանսերէն թերթին, 20 Ապրիլ թուական և Վիլիգորի ըստմասկուլօֆի ստորագրութեան ներքեւ:

Անցեալ Դեկտեմբերին, կը յարէ յօդուածագիրը, իսթանպուլի Թուրք իշխանութեանց յայտնի նախաձեռնութեան և անոր թողալու աշխի տակ, թուրք ամբողջականութեան իսմէլ մը՝ ազատ ձեռքով, տեղուր յառաջդիմական թերթերու խմբագրատուններուն վրայ յարձակելով — Վերի Տիւրքիա, «Աթուրքի» և «Կէօբիւլէր» հանդէսը — խոշտանկեցին խմբագիրը և բարբարոսօրէն քարուքարէր իր պարագային կազմածները և մեքենաները:

Թարգմանողները քնաւ չհետապնդուեցան Լեզհա կուսակն անոր զոյժներուն արժանացան՝ իրենց հայրենասիրական գոյացումները, նման ձեւով մը, արտայայտած ըլլանուէր: Անոր փոխարէն, այս տարբորակ գէղար անտպասելի հետեւանքի մը յանգեցաւ՝ բռնութեան այդ արարքին զոհերուն համար: Այդ անկէ, շատ չանցած, ամբաստանուելով դատաւարութեան, իսթանպուլի դատարաններուն կողմէ, զանազան ժամանակներով բանտարկութեան:

Այդ դատաւարութեան զայնակալից հանդամանքը այնու աւելի աշխի կը դարձնէ մասնաւոր, և թէ՛ նկատու ունենանք որ, քանի որ դատաւարաց Թուրք մամուլին երկու ակնյայտնի և յարուած ներկայացուցիչները եղող Զեքերիա Սէրէլէր և Իրկին Սապինան, որոնք պատերազմի ամբողջ տեղադրութեան, քաղաքային պայքարած էին ֆալիմի գէն ինչպէս նաև հին քէմալական մը, ձամի Գալթըրտ, արագապէս այն մէջ «ճեղքին համար» որ ան համարապատէ էր քննադատել յետաշրջական բնոյթի տիրող վարչաձեւին և պատճառով՝ ուսմակարարութեան փոխութիւնները: Այս դատաւարութեան միակ ձեւով մը կարելի է մեկնաբանել: Ան կը նշանակէ, Թուրքիոյ մէջ, վերջնական ջնջումը անոյն պատմութեան:

Ան օրէն ի վեր, երբ Գերմանիայէ մեքենա, Թուրքիա երեսը քաղաքակրթութեան դարձուց, Թուրք պրոպագանտ ջնանց հաւատարմ ամբողջ աշխարհին թէ՛ երկրին տիրող վարչաձեւը, սահկ, «ուսմակարարական մօտէլ» մըն էր: Մինչ իրականութեան մէջ Թուրքիա ծայրայեղօրէն ամենախեղճօրէն կը կրէր իր մնալը:

«Ժողովրդական իսլամ» կուսակցութեան տիրութեան թերթերը, օրէն օր աւելի մոլեռանդ կը դառնայ: Իսմակարարական ամէն ցոյցին անողաքօրէն կը զրուպուին: Մէկ մէկու ետեւէն կը խափանուին և կը զոցուին յառաջդիմական թերթերը: Խօսքի ազատութիւն չկայ նոյնիսկ Խորհրդարանին մէջ: Անցեալ տարին երբ ծնածիլ երկու երեսփոխաններ քննադատեցին, ժողովին մէջ, ներքին կացութեան, անոր իսկին արտաքուստեան իրենց՝ այդ կուսակցութեան:

Պատերազմի ընթացքին հիթլերականներուն հետ իրենց ունեցած մօտիկ յարաբերութիւնները, Թուրք քաղաքական կեանքին վրայ թողած են շատ աւելի խորունկ հետքեր, քան ինչ որ կը տեսնուի առհասարակ:

Միացեալ Ազգերու Բաժնակար շրջանակին մէջ ընդունուելով հանգիստ, Թուրքիան ստեղծ է մէկ գործնական արդիւնք ձեռք ձգած է:

Հոն, ֆաշիականներուն կողմէ ստեղծուած օճակները կը պահեն միշտ իրենց գոյութիւնը: Հիթլերի աշխատեւ հետեւադիւնները և մօտ Բաքիի վառահեղ զինքը վայելող անկէք իրենց պաշտօնին վրայ կը մնան: Կեդրեւորական պրոպագանտաբար Թուրք թերթերը, իրենց զուգար ունենալով «Ժեմհիւրէթ», որ կը

պարծնար «նոր կարգերուն» ի տես, և հիթլեր գործակալ Զորավար Էքզէլէթին բերանը հանգեցնելով, կը շարունակեն լոյս տեսնել, որպէս թէ իրենց ունեցած է: Նոյնիսկ ֆաշիական «Կեդրեւորական» ին պատմական բերանը եղող «Թափափ» քաղաքը որ Թիւ Մէկ համաշխարհային պատերազմի ժամանակ, զիմալակները եղաւ Ռուս Նորթի զիջքին միջոցաւ որպէս գերման դրամով լոյս տող թերթի, կը շարունակուի՝ կարծ զագար մը կը «Թափափ» թափանցիկ անուէն տալ և որով իրազարկան կարգ մը կը մնայ անփոփոխ:

Համաթուրքականները, որոնք դատաւարութեան ֆաշիական պետութեան մը նպատակով տակաւ հարուած պատրաստուելու ամբաստանութեան վերջերս ազատ արձակուեցան՝ ոտնակալներով արդարապետութեան ամէն կանոնները, Լեզհական և կաֆալիսթ մեծաթիւ խմբակ մը ծանր պատերազմաւորութեանց: Թուրք ծանօթ գրագիր Սուեա Տէրզիլն ևս բանտարկուեցաւ և դատաւարութեան պարզ այն պատճառով որ համարձակ հրատարակել տեղեկ մը որուն մէջ անպաշտ և քաղաքական մը կար Խորհրդային Հանրապետութեան վրայ:

Թուրքիոյ ֆաշիստ հետեւորդները ապագային իրենց լազարձակ անպատճելութեան, այնպէս չէին զգարապետութեան ցոյց կուտան: Ամբողջութեամբ իրենց թերթերը կատարող պայքար մը կը մը գնին Սուեթեան և անոր բարեկամ ուսմակարար երկրորդ գէն: Անոր կը ջանան հաղապատութիւն անոր Գալղիլեայից բռնութեան միջին՝ զայն մղելով և հրաւիրելով համաշխարհային նոր արեւմտահեղութեան մը:

Բազմաթիւ ապացոյցներուն մէջէն, ինչպէս Մարտ «Թափ»-ին մէջ, երեսփոխան Նիհատ Էրի յօդուածը: Ան ջանալով ցոյց տալ թէ՛ անխառն է երրորդ համաշխարհային պատերազմ մը, որ կ'ողջունէ որպէս «Կեդրեւոր փոթորիկ»՝ մարդկայնութեան մէջ, և որուն պիտի հետեւի զաւաղորդ արեւ» մը: «Միլլէթ»-ն ևս այնքան աւելի թայ որ կը վերապահ զեպէլի մէկ յօդուած՝ ան վերնագրին տակ թէ՛ «Թաւանդին հետ Զերիլ» պատերազմային իր սխալները...

Բնական է թէ ֆաշիստ յետաշրջական ուժով ձակողականը, որ այդ երկրին մէջ կը խեղդէ անպատմութիւն և յայտնապէս կը ձգտի զայն մղելու և ինքնակար ձախուէր մը, զօրաւոր բողոքներ յարուցանէ՝ Թուրք յառաջդիմական շրջանակներէ:

«Բոյոր» մեր ներքին կեանքը, կը գրէ ձամի ջուր, հիմնական է ֆաշիական վարչաձեւին վրայ նոյնիսկ երեսփոխան Սուեթե, քաղաքական ակադեմիան գէն մը և իսմագիր «Ալլա»-ի, որ վերջ հետապնդ կուսակցութեան, ստիպուած կը ձանձնալ թէ «Թուրք Ժողովրդային կուսակցութեան իր անպատմական ըմբռնումը, որ այնքան լոյ պատճառած է: Վարչակարգը Թուրքիոյ մէջ տալու մը կ'անցնէ: «Թափ»-ին թղթակիցը անցած տարւոյ վերջերս կը գրէ: «Թուրքիոյ մէջ կը նշարարուի ժամ մը, որ հետզհետեւ կը ծառայի պահանջարկով կազմարկան բարեփոխութեան»:

Այս պահանջներն են, որ Թուրք Ժողովրդական ժամանակները բաղձանքը կը թարգմանեն: Ինչ մը, որ Գեր ֆաշիստ յետաշրջականը կը փորձէ ինչ ամէն գնով:

Հանրային կարծիքը մղողներն են համարած ծուած է անուանական կուսակցութիւն մը — վերջնագրութիւնը: Բայց ընդդիմադրութիւն մը չէ յարմարութեան:

Միւսինքն անոնք որպէսզի կարելի ըլլայ արդէն ճշտարիտ ուսմակարարական ընդդիմադրութիւն ըլլար յառաջդիմ տարբերութեան հանդէպ ձեռնամէկ միջոց անխաղ կը շարունակուի:

Իսմակարարութիւնը կը խեղդեն, անկէ ինչ անկախ օրակները:

Իսմակարարական յարատեւող առաջակութիւնները Պայքարարի ու Սերէլի դատաւարութիւնները, տանց հետեւորդներուն վկայութեամբ կը հաստատուի յետաշրջականները, ներկայիս կ'ընթանայ միւսինքն ուղիներով, որոնք ֆաշիստներուն կ'անցնէ պէտքի կարողանալ պահել տիրապետութիւնը և այնպէս պայքարել Թուրք ուսմակարարութեան հետ:

Ան թէ՛ ըստ յօդուածագիրին, ինչ պայմաններէ մէջ տեղի պիտի ունենան Թուրքիոյ երեսփոխանական մօտաւորապէս ընտրութիւնները, և թէ՛ ինչ գիւնը կը սպասուի նման ձեւով կատարուելի աշխի փոշի ցանելու օսմանուած — ընտրութիւնները...

1946 ՆՈՒՒԿ ՄԱՅԻՍ

Ա. Տարի Ամսաթիվը՝ ամեն բանի Թիւ 2

Ե Մ Բ Ա Գ Բ Ա Կ Ա Ն

ՄՐՏԲԱՑ ԽՕՍԲԵՐ...

Ներգաղթող Հայրենակից,
Մեկ ուսկ ասպանդակի վրայ է։ Հայրենիքդ պիտի երբայս։ Եղի՛ր՝
ուղղամիս եւ պարկեց։ Հայրենիքդ, պիտուիքնդ եւ ազգդ խաբել
մի՛ փութեր։ Եթէ միջոցներդ կը ներեն, մի՛ վարանիր, յայտնէ՛։ Ձրե-
ին մի՛ գիշանիր։ Ձգե՛՛ որ այդ պատճառներէն ոգտնին իրապէս չը-
խտուր եղողները։

Բանի տարագրուող մը կամ նախկին անէր գաղթական Հայր
են։
Մտածե՛՛ որ Հայրենիքդ մեծութեան կիստմիկ մեջ քառ մըն ալ
դուն պիտի բլլայ։ Քար մըն ալ դուն պիտի գնես։
Ջունա՛՛ որ այդ քառ միւռնունով օրհնուած եւ սրբաւոր բլլայ։
Յիշե՛՛ որ ա՛լ բոցայ մը չես դուն։ Այլ՛՛ Հայ։

Տ Խ Ր Ո Ւ Ն Ի

Վերջին պահուն ձեռքերնիս հասաւ հետեւեայ մահազգը՝ հրա-
տարակութեան խնդրանք՝ որուն սիրով ընթացք կուտանք, զը-
լուխին ծաւելով ողբացեալին յիշատակին առջեւ։
«Միջուկը, Հայրենիքը խո՛ր կեկանքով կը ծանուցանէ ձե-
զի իր եղական տաղանդով՝ «Վարպետին» Պ. Յ. Օշականի անձին
մէջ մահը՝ անդուզական՝
Ո Ւ Ս Ո Ւ Ց Ձ Ի Ն Ե Ի Ք Ն Ն Ա Դ Մ Տ Ի Ն
որ անմտութեան նուազէ մը բռնուելով անմասպանութեամբ
վերջ տուաւ իր կեանքին՝ Հայրենիքին դէմ կոտոր խաղցնելով և
... աքցանելով։
1—8—946 Հաւելյի Յ. Օ. Յորհինական Յանձնարարութեամբ
Ն Ո Ւ Ի Կ

Գ Ը Ր Ս Մ Ա Տ Ի Կ Է Ն

Բ. Լ Օ Թ Ի Ա Կ Ա Ն...

Ամէնքի մէջ ամեր/կեան «Միտքերը զբաղաւորին սպաններն ու
նաւաստիները, իրենց ընդին չողիքները վազցնելով, յայտարա-
րեր են Թուրք լրագրողի մը։
... «Պօլսէն բաժնուցեանք, բայց մեր սիրտերը հոն ձգեցինք»
Միտքն սիրտե՛րը... Հապա պատիւը...
ԴԱԻԻԹ

ԲՈՂՈՔ ԱՌ ՈՐ ԱՆԿ Է...

Աղուդ կարպետ Ազան մեր Սահակեան Վարժարանին տըն-
տան է և պարապոյ ժամերուն ալ՝ բանաստեղծ, «Մուսապէթ-
ճիներուն» քարոզիչ և ... բոլիվերսուս Առջի օր մէկը ըսեր է իրեն
Թէ Սաղաճօղլուն յայտարարեր է որ «ափ մը հող պիտի չզիջէ եւ
զեր ո՛րէ մէկուն»։ Կարպետ Ազան յազուած գտաւ զին և ըսաւ։
— Գրե՛, պոռա՛, կանչէ՛։ Մեր ուղածը «ափ մը հող» չէ՛ որ, ալ
վեց վիլայիթի՛ կը բողբոջեմ, աւելցուց ան, մեր ազգային պա-
հանջները պզտիկցնելու աւաթուրք ալ յաղին դէմ։

ՍԷՐԺ ԼԻՖԱՐ... ՁԻ

Պատմողը իր կինն է։
Պարի հռչակաւոր վարպետը Սէրժ Լիֆար երբ կը յիմարանայ,
ինքզինք... Դի կարծելով կը վերջէ եղեր՝ սեռեական մէջ չորս
նոսրերուն վրայ արշաւելով ալ ուս ձախ։
— Չարմանալի՛... Հապա մեր Հայրենիքին դէմ ճակատ
յարգարողները եթէ յիմարանան զիպուածաւ, ինչ կը կարծես
Թէ կընան ընել, հարցուց մէկը։
— Բնականաբար ասոնք ալ պիտի... դռան, քանի որ արգէն
խելքերնին գլուխնին եղած ատեն կ'ընեն այդ բանը՝ երկու ուս-
քով։ պատասխանեց՝ պատմողը։
Գ Ր Ա Կ Ա Ն

Ա Ռ Օ Ր Ե Ա Յ Պ Ա Տ Մ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն
(Իրական կեանքէ)
Կինս այսպէս պատմեց.
— Ապու Սիւլեյմանին խառնութիւն էի։ Կին մը եկաւ՝ ձեռքն
սեղանաւով սան մը միջակ մեծութեամբ և առաջարկեց ծախել
զայն ո՛րէ վնով։ Յետոյ Հայ ըլլաւս հապնուելով, ըսաւ։
— Տիկին, ասիկա մեր գրացիներն է։ Հիշող հողիւմ երեք օրէ
ի վեր անօթի են, որովհետեւ ընտանիքին միակ աշխատող ձեռքը
անդիլիանքով մեկնումէն ասդին անդոք է։ Կ'աշխատէին և
կ'ապրէին օրը օրին։ Ասիկա ցայտմ ծախուած իրերուն գրեթէ
վերջինն է։ Ձեմ գրտեր Թէ յետոյ ինչ պիտի ընեն...
... Ընթերցու վրայ էինք։ Տղու ձեռքէն զգալը ինչպէս սե-
ղանին վրայ, իսկ իմ պատառս քաքացաւ կոկորդիս մէջ։
— Թշուառութիւնը եթէ ողբերգութիւն է, զայն մեղքելու
անգորութիւնը մեղձաւանջ և տառապանք է։
ՄԻՀՐԱՆ

ԲԱՌԵԱԿՆԵՐ

Դուն չեզեցիր որ սիրազ ըլլայ
Հատուղ ու թա՛րմ շուշի մը պէս
Ու լիանայ յոյզդ տակաւ
Անմանային փառնի մը պէս
Ու թուեցաւ կեանքը քեզի
Այնպէս թեթեւ ու աշպէ՛ս հին՝
Որ այս դարձն հարցունեիրուն
Մէջէն անցար մօռնի՛ մը պէս։

Ինչպէ՛ս կըրքար պահել երազդ
Այսքան պզտիկ լարի մը տակ
Ու եղար գոհ միայն քեզմով,
Տառապեցար ծառի մը տակ,
Երբ տառապանքն էր անասնո՛ւն
Ու անասնո՛ւն էր ամէն ինչ
Ու ամէն ոյծ կը կուտակուէր
Ստեղծագործ դարձի՛ մը տակ...

Հողիներուն մէջ կորուսած
Հիւսւ քանի՛ մատեններ կան,
Խաղաղ ու չինջ երկինքի տակ
Փոթորկայալ ուղեկաններ կան,
Ի՞նչ փոյթ թէ փոքր ես տակալին,
Կը բաւէ որ դարձն է անհուն
Ու հասարակ տեղեկութեան մէջ
Իսկ յաւերժի վայրկեաններ՝ կան։

Պէտք է դարձն հասնին հիմա
Իմաստութեամբ ու կորովով,
Անցնի՛ս ամէն ճամբաներէ,
Երջի՛ս ամէն երկիր ու ծով
Ըս օր մը երբ գտա յանձնելու
Մարդու հողից երգերուն մէջ՝
Պէ՛տք է զտնես հողից շուրջ
Մարգէ՛րն ամէն իրարու քով...

ԱՐԱՄ—ԱՐՄԱՆ

Ն Ո Ւ Ի Կ...

ՎԱՍՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ...
...ԲԵՐԻ ԿԱՐԱԻԱՆԻՆ
Փողոցի մը մէջ տէրք փառաւոր ծեծ մը կը քա-
շէր իր յամառող էջուն։ Պատահան մը կը բացուէ և
մարդ մը վերէն յազուումով կը սաստէ։
— Ինչէ՛, իշապան, դուք չուէին՝ դուն, ինչո՛ւ
այդքան անողոք կերպով կը ծեծես... Զաւալըն։
— Ներողութիւն, Պարոն, չէի գիտեր որ այս
փողոցին վրայ մեր երկայնականջը... ազգական
մ'ունի, կը պատասխանէ իշապանը՝ վարէն։
2—5—45 ԱՅ—ԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԷԿ ՏՈՂՆՈՑ ԼՈՒԻՐԲ
ՊԵՐՈՒԹԻՍ։ Նկատելով որ Հայրենիք մտնել
յետոյ արդիւնաւոր է «Պօլսուք», հոս հանգչաները
պղծ կը բանեն սպասելու համար մեր բանախոս-
ներուն սթօքը։

ԴԱՎԱՍԻՍ։ Կը փնտռուի Միհրան Տէր Սա-
փանեանը։ Արտասահմանի թերթերէն կը խնդրուի
արտաստպել։ Փնտռողն է Հայրը՝ Մաղադը Մանուկ
Էֆէնտի... անդէնէն։
— Թաւաղիկայն, օր մը, Դաւիթ կը պատրաս-
տուի դասախօսել ՎԱՐՈՅԻՆ իմանները Նիւթին շուրջ։
Մուտքը՝ մէկ շիշ՝ զապան։

Փ Ո Յ Ա Ն Ս Տ Ա Ց Ա Գ Ր Ի
— Տիար ՅՈՎԷ՛. ՏԱՊԱՅԻՆ Թերթին տնօրե-
նին, և փոխան բաժնեկցին, նուիրեց զոյգ մը մոյկ
Հայաստանի մէջ գործածելու պայմանաւ։

ՆՇԱՆ ՏԷՐ ՊԵՐՈՒՍԱՆԻՆ։ Տուի մը բալի
անաւջ։
Գ. ՀԱՄԱԼԻԱՆԻՆ։ Մեկ լիար Հաւելի՛ Բաքու-
մէ։
ՊԱՐՈՒՆԻՆ։ Եւրոպ մը ձրի ընտանեկան տոմ-
արի առանց ուտելու և խմելու։
— Եւրոպականութիւններ —
Խմբագիր՝ ԼԻԼԻ

ԲԵՐԿՐԱՆԲ

Դուռը բացի հիւղակիս
Արեւն առաւ ներս՝
Ու թեւաւոր է հողին,
Ժպտում եմ և ես։

Գրեցիր մ'ունի և անկալ՝ —
Անցաւ, նապեղեց.
Շողաց իմ սիրուն էլ յանկարծ
Թախծու թաղեց։

Կանգնած դռանը չէմ քնի,
Հիւղակիս առջեւ —
Ուղուս եմ ես ամեն քրին
Դէպի ներս կանչել։

Ու նրանց հետ՝ սրտաբաց,
Սիրով անկաշառ,
Եստով զեղուն և արքած —
Դուռը գալ լայն աշխարհ։

Գրեցի մարդկանց բախտակից,
Սիրել և ներել,
Որոնք կեանքի յատակից
Ելնում են վերել։

Դուռը բացի հիւղակիս,
Արեւն առաւ ներս.
Ու թեւաւոր է հողին,
Ժպտում եմ և ես։

1917 ԱԶԱՏ ՎԵՏՈՒՆԻ

Ե Ր Գ

Սակ հասկեր, զոհար հատիկ,
Արտ ունենամ մի պուճուր,
Կաքան աշունդ չաղակրատի,
Բուն որոնի ու քնուի։

Ջագեր հանի,
Առնի տանի,
Որականի ան չլինի։

Սակ հասկեր, զոհար հատիկ,
Արտ ունենամ մի պուճուր,
Կաքան աշունդ չաղակրատի,
Խաղալ սողիկն իմ խառնուի։

Անհող անի,
Սեր նուանի,
Մորուք ու մահ չլինի։

ՄԱՐՈ ՄԱՐԳԱՐԻԱՆ

ՎԱՐԴԵՆԻՍ ԵՒ ԴՈՒՆ
Մեկնած օրը տնկեցի զայն.
Չոյգ տերեւով ճրդիկ մըն էր.
Միաքովս ըսի. «Բնանի միայն,
Եթէ ան գիտ չառ կը սիրեր»։

Ամէն օր ջուր տրել իրեն
Գորգը բանքով ու զրգանքով.
Ինչպէս սեր մը կը մեծցընեն՝
Միշտ հրակեցի ես իրեն քով։

Հովին զրբի, զովին տարի,
Արեւ տրել առատաբեր.
Բացի իրեն սիրտս ալ բարի,
Որ հոյգ առնէ ան՝ իմ սէրէն։

Ու ծիլ տրուաւ նրկարաղեղ.
Հասակից պէս նուրբ ու նրկուն,
Արդ՝ հոտաւոր, հիշող երեք հեղ,
Վարդ բացաւ ան, բայց... չեւ-
կա՛ր դուն։

ԴԱԻԻԹ ԼԻԼԻ

ԹԱՄԱՆԵԱՆ ՊԵՐԻՆԵԱՆ ՏԻՎԻԶԻԱՅԻ

ՆՁԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՀԱՄԱՐ

Եթէ ինձ հարցնէին թէ ի՞նչ տուեց Սովետական իշխանութիւնը Հայաստանին այս քսան և հինգ տարուայ ընթացքում, թերեւս եմ փորձել բաւարարուել միմիայն մի կարճ պատասխանով — կարծիքս բանկին հզօր զօրութեամբ չեմ միասին Հայկական Թամանեան Տիվիզիայի հերոսական և յաղթական մուտքը Պերլին:

Ահա թէ ի՞նչ տուեց Թամանեան Տիվիզիայի մէջ խռատած է Հայաստանի քսանհինգ տարուայ անտառ, քաղաքական, գիտական, տեխնիքական, կուլտուրա-քաղաքական կեանքի արդիւնքը, որովհետեւ կովկասեան լեռներէն մինչև Պերլին կուլ մղել և տեխնիկայի վերջին խափի զինամիջոցներով կուշտ թշնամու հետապնդողի և ջանքախնայող յաղթականորէն ոտք դնել նոր մայրաքաղաքին վրայ, դա գիւրքին բան չէ: Գաղտնի սովետական ժողովրդներին, այդ թեւում և Հայ ժողովրդի զարգացման կուլմիջոցային արտայայտութիւնն է:

Յաղթում են ոչ միայն քաջութեամբ... Այստեղ, յերոսութեան մէջ կրկին պատկերւում է Քանաքեռի խնուրով քաղաք ինչպէս զիւրացի երիտասարդներին մի մեծ խումբ, որին առաջնորդում էին երկու թէ երեք զինուած ձիււորները: Իսկ ի՞նչ էր ներկայացնում երիտասարդներին խումբը: Անշունց ցրտին կռիւ կամ, կապում, բողբոջ, ցնցում վերաբերւում էր ուսերին, գողցողով, խեղճ, սեղանի ողորմելի... զալիս էին, ճիշդ քշում էին, որ մի երկու օրք յետոյ քշէին սաղմաճա կատ Դա 1920 թիւին էր:

Մեր այն օրուան պատմութեամբ կամ ուղղակի մերկ, ցրտի ու երկիւղից գողցողով կրծքերը և այսօրուան շքանշաններով շողջողուն, լայն ու հպարտ Թամանեան մարտիկներին կրծքերը: Ի՞նչը հրաշագործեց:

— Ազատութիւնը, պետական ինքնուրոյնութիւնը, ժողովրդի քաղաքական, անտեսական, կուլտուրական հսկայ վերելքը, նոր հոգեբանութիւնը:

Ի հարկէ և պատմական արագիւնները... Հայ ժողովուրդը կուլտուրական և կուշտ ժողովուրդ է եղել:

ԴԵՐԵՆԻԿ ԴԵՄԻՐՃԵԱՆ

ՌՈՒՄԱՆԱՆԱՅ ԿԵԱՆԻ

ԳԵՐ. Տ. ՍՈՒՐԵՆ Ս. ԿՐԵՂՈՒՆՈՒԻ

ԴԱՄԱՆԱՆԻ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԿՈՂՄԵ

Թեմիս Առաջնորդ Գեր. Տ. Սուրեն եպիսկոպոս, ընկերակցութեամբ առաջնորդական փոխնորդ Տ. Վաղդէ վարդ. և թեմական խորհուրդի նախագահ պ. Արտ. Գասարեանի, ընդունուեցաւ Դամանիքի նախարար պ. Միհայիլ Ռալայի կողմէ, Շաբաթ օր 6 Ապրիլ ժամը 1ին:

Տ. Սուրեն Սրբազան հայրը Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոսի օրհնութիւնը և ողջունը հաղորդեց պ. նախարարին, ուսման կառավարութեան և ուսման ժողովուրդին, որուն ծոցին մէջ Հայերը գտնուել ի վեր կ'ապրին եղբայրական և քրիստոնէական սիրով միմյուրսին մը մէջ:

Սրբազան հայրը աւելցուց, թէ իր պարտականութիւնը պիտի համարէ, որ ուսման և հայ ժողովուրդներու միջև եղած սիրով կապը աւելի ևս խորանայ և Հայերը ապրին այս հողին վրայ որպէս անկեղծաբար և հաւատարմորէ տարր:

Պ. նախարար փոքր. Մ. Ռալայ յանուն կառավարութեան շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն և ուսման ժողովուրդին ուղղուած ջերմ խօսքերուն համար և խոստացաւ վարչական պ. տոքթ. Փ. Կողպային տեղեկացնել այս մասին Ապր. պ. նախարարը վստահեցուց Հայ թեմի ներկայացուցիչները, թէ ուսման պետութիւնը և ժողովուրդը միտ կ'ամակրանքով չըջպատած են Հայ ապրել և թէ երբեք զարեւոյ ընթացքին, ուսման երկրին մէջ հայկական հարց մը գոյութիւն ունեցած չէ: Որով այժմ ալ ուսման կառավարութիւնը միտ պատրաստ է ընդառաջ երթալու Հայ թեմի կարիքներուն:

Պ. նախարարը հետաքրքրուեցաւ նաև Ս. Էջմիածնի Մայր Աթոռով, ստանալով հարկ եղած քաջատրութիւնները:

Ընդունելութիւնը տեւեց կէս ժամ, որմէ յետոյ Սրբազան Հայրը իր ընկերակիցներու հետ միասին բաժնուեցաւ պ. նախարարին, որ այնքան սիրով և յարգալից ձեւով ընդունեց Հայ թեմի ներկայացուցիչները:

ԳԵՐ. Տ. ՍՈՒՐԵՆ ԵՊՍԿ. ՌՈՍԵՆ

ՊԱՏՐԻԱՐԸ ՆԻՊՈՏԵՄ Ս.Ի ԲՈՎ

Առաջնորդ Գեր. Տեր Սուրեն եպիսկոպոս, ընկերակցութեամբ Տ. Վաղդէ վարդ. և պ. Ա. Գասարեանի, Հինգշաբթի ժամը 11-ին ընդունուեցաւ ուսման Սրբազան պատրիարք Նիպոտեմի կողմէ: Տ. Սուրեն եպիսկոպոսի ողջունի խօսքերուն Ս. Գասարիարքը:

ԿԱՅԱՄԱՆ ԶՈՒՄԻՔ ԵՆՐԵԱՆՔԻՔ ՍԸ

Մաշկերտի Հայրենակցական Միութեան կազմակերպած Հայկական դուարթ ցերեկային, 19 Մայիս 1946 կերակր օր, կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին Լաւոր-նաց խառնարանին մէջ, իրադէս անցաւ շատ զեղեցիկ և զուարթ միջնորդութիւն մէջ, զեկազարուութեամբ Օր. Ժորժէթ Մաղաքեանի և Պ. Սուրեն ըՍտեփանեանի: Պ. Գուրգէն Հարպեանի զեկազարած նուագախումբի նուագած Սուրբիական քաչերգով և Հայկական հիմով բացումէն յետոյ՝ յաջորդաբար և զանազան և մենեղ մը Օրիորդներու կողմէ:

Յիշատակութեան արժանի է զոյգ պարը Վաստսուիլի. Օրիորդներ Շաքէի և Սոնիկի կողմէ: Ասիկա Ա. մասն էր հաճեալին, երկրորդ մասը, նուիրուած զուտ կովկասեան պարեր և երգեր, 4ը կազմէր հանգստի ամենէն զեղեցիկ մասը: Պ. Սուրեն Ստեփանեան արժեքեց իր զեկազարդի և պարողի կարողութիւնները, եւր մանաւանդ Օր. Ժորժէթին հետ 4ը պարէր լիզիկնիկով, որ կրկնուեցաւ երրորդ մասի կովկասեան պարերու և երգերու միջև Օր. Ժորժէթին առանձին պարը ժողովուրդին բուռն ծափահարութեանց տակ կրկնուեցաւ:

Հանդէսը ընդհ. աւարտով յաջող էր: Գովիլի էր աշխատանքը Օր. Ժորժէթ Մաղաքեանին, որ այսքան կարճ ժամանակի մը մէջ կրցած էր խումբ մը օրիորդները և պարուները վարժեցնել կովկասեան պարերու:

Գովիլի էր նաև Մաշկերտի Հայրենակցական Միութեանը որ կրցած էր կազմակերպել այն հանգէսը և հսկել հանգէսին կարգապահութեան:

Միայն զիւրի պիտի տամ կազմակերպիչ Միութեան, որ անտեղի էր յայտարարները ծախու հանել և միջնարարին վիճակահանութիւն ուրքել, քանի որ տամները արգէն, ըստ բ ա լ ա կ ա ն ի ն, սուղ էին: Այս բարեկամական զիտողութիւնը անոր համար որ, եթէ ամէն հանդիսակատար Միութեան, մէկ քարով երեք թոշուն զարկելու ելլէ, ժողովուրդը իրաւունք կ'ունենայ գանդատելու և շաջլ-լերելու նման ձեռնարկները:

Մ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ

ԱԶՈՒՆԻԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ

Բ Ո Ւ Ժ Ա Ր Ա Ն Ը

Հալէպի խնամակալութիւնը շնորհակալութեամբ տուած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները:

ՄԱՐՏ ԱՄՍՈՒՆ ՄԵՋ Ս. ՈՎԿԻ

Անթիպոլի Կրթ. Միութեանէ՝ 25, Միւնիքսթեան եղբայրներէ՝ 10, Սարաբեանեան եղբայրներէ՝ 5, Պ. Արշաւի Պէրպէրեանէ՝ 15, Պ. Երուանդ Գիւրքեանէ՝ 25, Պ. Երուանդ Տէմիրեանէ՝ 10, Պ. Մէճիա Միւնիքսթեանէ՝ 10, Տիգրիս Օկա՝ Մէյմարեանէ՝ 10, Պ. Գրիգոր Մարանիկոսեանէ՝ 5, Գումար 115

ԱՊՐԻՂ ԱՄՍՈՒՆ ՄԵՋ

Պ. Յովհ. Միւնիքսթեանէ՝ 5, Կերկերեան եղբայրներէ՝ 5, Պ. Յակոբ Գարաթալանեանէ՝ 5, Հաճի Թաւրէն 5, Պ. Անգարանիկ Տիւրքիեանէ՝ 7, Պ. Թովհանէս Կ. Սիւրահեանէ՝ 50, Տօքթ. Գ. Տաւադարեանէ՝ 10, Ճիւլիանեան եղբայրներէ՝ 25, Մի Ռիւ 5, Պ. Լեւոն Տապալապեանէ՝ 5, Պ. Ազատ Աւանեանէ՝ 5, Պ. Նուպար Գարգայեանէ՝ 50, Պ. Երուանդ Տէմիրեանէ՝ 20, Պ. Լեւոն Նորայիսարեանէ՝ 10, Տիգրիս Մարի Պեկեանէ՝ 5, Գումար 212

Ընդհ. գումար 327 ս. ոսկի:

Հայրը ջերմ խօսքերով պատասխանեց սրտաբուխ բարեկամութիւններ ընկող նորնորի Առաջնորդին, Հայ եկեղեցիին և ուսմանայ զազութիւն:

Այս սիրով խօսակցութիւնը տեւեց մօտ մէկ ժամ:

Գատրիարք Հայրը Տ. Սուրեն եպիսկոպոսին նըշարեց իրողը հրատարակած գործերէն պատկառելի հատոր մը:

Թեմի ներկայացուցիչները խորին շնորհակալութիւններ յայտնելով Ս. պատրիարք հօր, բաժնուեցան խոր ուղաւորութեան տակ:

Պ. ԼԵՒՈՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՕՐ. ԺՈՐժԷՐ ԼԵՒՈՆ ԵԱԿՐԻՐԵՆ ամուսնութեան թիւ 4ը նուիրեն՝ 1000 ս. դ. Ազգ. Բաժնէ՝ 1000 » » » Մեր. տեղեկ. 500 » «Եփրատ»ի Ստանալ նուիրատուներէ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Պարենաւորման և Արաքի Վաճառակաւութեան ըլ. պատարագութիւնը կը հաղորդոր մատուցու 23ին, Հինգշաբթի օր, ժամը 12ին աճաւորով պիտի ծախուի մօտ 500 թանաթում թիւի:

Հետաքրքրուողներ կրնան գիտել վերը յիշուած սպասարկութեան, միասին ունենալ սովորական աւանդ ձեւերը գումարը:

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ն

«ԵՆԻՆԱՄԻՆ» ՏՈՒՂԱԾՈՒՄ

Տալ տակի և Փայտի Վաճառատները կը ծանուցան յարգուող սարակութեան որ Պապական Սրբապետի «Ենիւն» քառալի մարզավայրին մօտ գտնուող կենց վաճառատներուն մէջ իրենք է գտնուել ամէն տեսակ տարտակ և փայտ՝ զերամաւ չելի զիններով:

«ԱՐՍԵՆ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՃԱՄԲՈՐԴԱԿԱՆ ԳՐԱՄԵՆՈՎ

Օթոյի կանոնադր սպասարկութիւն:

Մէկն օր, առաւօտեան ժամը 7ին:

Հալէպ — Պէյրութ, Հալէպ — Տաւաթ.

Պէյրութ — Հալէպ, Տաւաթ — Հալէպ.

Չորս հողինց հազարաւոր ինքնաշարժներով Բոյոր ծովային կամար գիտել թ. կերութեան զրահներակը:

Հալէպ — Միւնիքսթեան Թեմի գիտաց թիւք. 8-06

Պէյրութ — Թրաքիա Ընկ. 2էյրուսիէ թիւք. 86-19

Տաւաթ — Թրաքիա — Արաքի Ընկ. Փողոց Փոստա թիւք. 16-37

7-10

ԱԶԵՐԵՆԻԿ ԼՈՅՍ

20 Մայիս 1946, երկու շաբթիկն սկսեալ Սինեմա Օմարեանի (Ռօքսի) մէջ կը ներկայացուի Յ. Թումանեանի

«ԱՆՈՒԾԸ» (Հայերեն ֆիլմ)

Պատրաստուած Հովիթի մէջ, խաղարկութեամբ Հայ գե. բանաստեղծ:

Մի ՓԱՅՏԵՆԻՔ ԱՌԻԲԸ

6-9

ՍՏԱՅԱՆՔ

Հ Ա Յ Կ Ա Վ Ա Ն Ժ Ա Մ

Ա. և Բ. Տարի

Հրատարակութիւն

Նիւ Եօքսի Հայկ. Բաժնի մէջ

Վարդ. Տ. ԱՆԱ ՍԱՐԳԻՍ

Գին՝ Մէկ ՏՈՒՐ